

**Uchwała Nr XIX/137/12
Rady Powiatu w Piszu
z dnia 31 maja 2012r.**

**w sprawie zatwierdzenia i przyjęcia do realizacji Powiatowego Programu Rozwoju
Pieczy Zastępczej w Powiecie Piskim na lata 2012-2014.**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 92, poz. 753, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 149, poz. 887, Nr 217 ,poz. 1281) oraz art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 z późn.zm.).

Rada Powiatu Pisz uchwala, co następuje:

§ 1

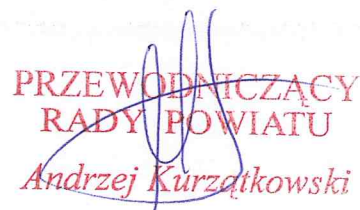
Zatwierdza się i przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Piskim na lata 2012-2014, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU**
Andrzej Kurzątkowski

Załącznik

do Uchwały Nr XIX/I37/12

Rady Powiatu w Pisz

z dnia 31 maja 2012r.

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE PISKIM
na lata 2012-2014**

Pisz 2012

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie
2. Podstawy prawne programu
3. Diagnoza
4. Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza w Powiecie Piskim
5. Infrastruktura Powiatu Piskiego w zakresie pomocy rodzinie - wg stanu na dzień 31.12. 2011 r.
6. Cele programu
7. Działania
8. Limit rodzin zastępczych
9. Harmonogram
10. Monitoring programu
11. Ewaluacja
12. Zakończenie

I. Wprowadzenia

Żadne oddziaływanie zewnętrzne nie wywiera na dziecko tak zdecydowanego wpływu jak dom rodzinny. Tylko w rodzinie istnieją warunki do nauczania i przekazywania wartości kulturowych, etycznych, społecznych, duchowych i religijnych istotnych dla rozwoju własnych członków rodziny oraz społeczeństwa. Pierwszym a zarazem najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka jest więc rodzina. Kształtuje ona postawy dziecka, kieruje prawidłowym rozwojem fizycznym, intelektualnym, uczuciowym i społecznym. Zapewnia właściwe warunki zabawy, snu, pracy. Rozwija zainteresowania i dostarcza nowych bodźców do permanentnego kształcenia. Pozytywne wpływy wychowania w rodzinie są związane przede wszystkim z realizowanymi w rodzinie wartościami, wzajemną więzią uczuciową, pełnionymi w rodzinie rolami oraz wzorcami wzajemnego komunikowania się. Dobrej rodziny w procesie wychowania i wzrastania dzieci i młodzieży nikt nie jest w stanie zastąpić. Dlatego polityka państwa oraz wszelkie działania instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych powinny być nakierowane na pomoc udzielaną rodzinie i w rodzinie.

Konieczność udzielenia pomocy, wsparcia zewnętrznego lub interwencji zachodzi szczególnie w sytuacji kiedy rodzina przeżywa kryzys i nie jest w stanie poradzić sobie z problemami, kiedy rodzice nie mogą, nie potrafią bądź nie chcą wywiązać się ze swoich rodzicielskich obowiązków.

Opieka może obejmować, między innymi, umieszczenie w rodzinie zastępczej, adopcję lub - gdy jest to niezbędne - umieszczenie w odpowiedniej instytucji powołanej do opieki nad dziećmi. Przy wyborze odpowiednich rozwiązań należy w sposób właściwy uwzględnić wskazania w zachowaniu ciągłości w wychowaniu dziecka oraz jego tożsamości etnicznej, religijnej, kulturowej i językowej. Przepisy te podkreślają rangę i znaczenie praw dziecka, w tym prawo do pieczy zastępczej. Konieczność umieszczenia dziecka poza rodziną wynika przede wszystkim z patologii środowiska, w którym żyje dziecko oraz z systemowej dysfunkcji instytucji powołanych do organizowania pracy z rodziną. Choroba alkoholowa lub ubóstwo, długotrwałe bezrobocie, choroba psychiczna, przemoc, dezorganizacja życia rodzinnego, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych są powodem umieszczenia dzieci w różnych formach pieczy z zastępczej.

Jako nowy problem pojawia się coraz częściej " porzucenie " (eurosieroctwo) dzieci przez rodziców wyjeżdżających do pracy za granicą. Narastające problemy społeczne takie jak rozszerzająca się sfera ubóstwa, bezrobocie, nasilające się zjawisko patologii społecznych, negatywnie odbijają się na funkcjonowaniu wielu rodzin w Polsce. Trudna sytuacja społeczno-ekonomiczna kraju odczuwana jest najdotkliwiej przez najsłabsze grupy społeczne, a do takich należą przede wszystkim dzieci. Aby móc zapewnić im odpowiednie wsparcie często konieczne staje się umieszczenie ich w pieczy zastępczej.

Opieka zastępcza funkcjonuje od kiedy człowiek - dziecko, potrzebuje wsparcia w szeroko rozumianym rozwoju fizycznym, psychicznym i społecznym. Opieka zastępcza jest próbą wypełniania braków w opiece nad dzieckiem ze strony rodziny biologicznej. W obliczu rosnącej liczby dzieci opuszczonych i zaniedbanych, rodzina zastępcza, jako jedna z form wychowania- najbardziej zbliżona charakterem do rodziny naturalnej, stanowi bardzo ważny element w systemie opiekuńczo- wychowawczym. Dlatego też słuszne jest kontynuowanie prac nad jej udoskonalaniem i stwarzaniem takich warunków, które pozwoliłyby rodzicom zastępczym na pełną realizację zadań wychowawczych.

W celu zapewnienia każdemu dziecku całkowicie lub częściowo pozbawionemu opieki rodziców, stabilnego, trwałego i rodzinnego środowiska wychowawczego, tworzy się programy wspierania rodziny (gminy) oraz programy rozwoju pieczy zastępczej (powiaty). Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełnienia tych funkcji. Natomiast system pieczy zastępczej - to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten realizują jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zadania z zakresu wspierania i rozwoju pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości. Działaniom profilaktycznym mającym na celu stworzenie dziecku odpowiednich warunków życia w jego środowisku rodzinnym muszą towarzyszyć działania na rzecz doskonalenia i rozwoju różnych form pieczy zastępczej nad dzieckiem.

Jak wynika z obowiązującego obecnie stanu prawnego, systemem pieczy zastępczej nazywamy zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W Programie wskazano na konieczność podjęcia działań profilaktycznych, wspomagających i wspierających rodzinę biologiczną dziecka, rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków, a także utrzymujących poziom świadczonych usług przez instytucjonalną pieczę zastępczą funkcjonującą na terenie powiatu. Program jest zbieżny z założeniami Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Piskiego na lata 2007 – 2013 r.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU:

Aktualne zagadnienia dotyczące rozwoju pieczy zastępczej regulują przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2011 Nr 149, poz. 887. z późn. zm.) z której wynika konieczność opracowania tego programu. Zgodnie z art. 176 do zadań własnych gmin należy opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny natomiast do zadań własnych powiatu (art. 180) należy opracowanie i realizacja 3 - letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2011 Nr 149, poz. 887. z późn. zm.)
- 2) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- 3) Konwencja o Prawach Dziecka ;
- 4) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.);
- 6) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 292, poz. 1720)

III. DIAGNOZA

W dzisiejszym społeczeństwie dzieci osierocone w coraz większym stopniu pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, patologicznych, w których występują konflikty rodzinne, nadużywanie alkoholu, niezaradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych ze strony rodziców. W takich rodzinach najczęściej zerwane są więzi uczuciowe między małżonkami, a także między rodzicami a dziećmi.

W sytuacji gdy rodzina staje się niewydolna i nie wypełnia swoich podstawowych funkcji, kiedy bardziej jest zagrożeniem niż wsparciem dla dziecka, konieczne staje się wówczas odizolowanie dziecka od rodziców. Wówczas rozwiązaniem może być adopcja, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo - wychowawczej, oczywiście po wyczerpaniu wszystkich innych możliwych form pomocy.

Powiat Piski położony jest południowo - wschodniej części woj. warmińsko-mazurskim o powierzchni 1776 km. Powiat piski znajduje się między trzema krainami geograficznymi.

Powiat piski swym zasięgiem obejmuje 4 gminy miejsko - wiejskie: Biała Piska, Orzysz, Pisz, Ruciane Nida. Liczba ludności powiatu wynosi 57.632 osób, co stanowi 4,0% ludności województwa warmińsko - mazurskiego. Pod względem powierzchni największa w powiecie jest gmina Pisz (635 km²) zajmująca 35,7 % jego terytorium. Ponad 40% powierzchni powiatu stanowią lasy, natomiast jeziora 12,4% a tereny rolnicze 30%. Taki stan rzeczy determinuje profil gospodarczy powiatu. Wysoka jakość środowiska naturalnego (czyste jeziora, powietrze, nieskażone gleby) stwarza możliwość rozwoju gospodarstw ekologicznych, a walory turystyczne (krajobraz, jeziora) pozwalają budować bazę turystyczną i agroturystyczną. Z kolei dzięki bogatym zasobom leśnym funkcjonuje przemysł drzewny. Oprócz walorów przyrodniczych do ekonomicznych atutów powiatu zaliczyć należy: dogodne położenie geograficzne, konkurencyjne koszty pracy, dobry dostęp do energii elektrycznej i gazu.

Powiat zainteresowany jest rozwojem inwestycyjnym, będącym gwarancją wzrostu gospodarczego. Warto w tym miejscu przypomnieć cel strategiczny powiatu zawarty w Strategii Rozwoju Gospodarczego: "Rozwój gospodarczy i społeczny wpływa na ograniczenie bezrobocia i poprawę życia mieszkańców".

Bezrobocie, szczególnie długotrwałe pozostawianie bez pracy, związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. To z kolei może powodować rozprzestrzenianie się rozmaitych patologii społecznych i rozpad rodziny. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem. Długotrwałe bezrobocie wiąże się z nierzadko nieprawidłowym wypełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców (m.in. niewłaściwe odżywianie dzieci, brak przyborów szkolnych, brak możliwości wypoczynku w dniach wolnych od nauki, zaniedbania higieniczne itp.), alkoholizm, przestępczość, bezdomnością czy przemocą.

Tab. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z PUP w Pieszku w latach 2009-2011 r.

Lp.		31. 12. 2009 r.		31 12. 2010 r.		31.12. 2011 r.	
		mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
1.	Liczba osób bezrobotnych		3028		3065		3270
	Ogółem:	6090		6091		6323	
2.	Liczba osób długotrwałe bezrobotnych		1656		1972		2032
	Ogółem:	2889		3216		3607	
3.	Liczba osób pobierających zasiłek		691		660		625
	Ogółem:	1652		1415		1321	

Źródło: dane PUP w Pieszku

Biorąc pod uwagę dane statystyczne, nie możemy stwierdzić rzeczywistych problemów osób, które żyją poniżej średniej krajowej jak również na krawędzi ubóstwa. Dane PUP przedstawiane w tabeli wyżej są opracowane na liczbie osób faktycznie zgłoszonych do PUP.

Powody przyznania świadczeń pieniężnych przedstawiają się w poszczególnych gminach następująco:

Tab. Powody, dla których przyznano świadczenia -MGOPS w Pisz:

Powody przyznania pomocy	Ilość rodzin 2009 r.	Ilość rodzin 2010 r.	Ilość rodzin 2011 r.
Ubóstwo	1021	1042	1070
Sieroctwo	1	0	0
Bezdomność	17	30	30
Potrzeba ochrony macierzyństwa	155	155	169
Bezrobocie	865	879	932
Niepełnosprawność	260	248	245
Długotrwała lub ciężka choroba	478	455	471
Przemoc w rodzinie	5	5	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietność	115	113	122
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	416	373	279
Brak umiejętności w przystosowaniu się do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze.	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0
Alkoholizm lub narkomania	45	39	40
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	9	13	2
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: dane statystyczne MGOPS w Pisz.

Tab. Powody, dla których przyznano świadczenia z MGOPS w Białej Piskiej.

Powody przyznania pomocy	Ilość rodzin 2009r.	Ilość rodzin 2010r.	Ilość rodzin 2011r.
Ubóstwo	626	752	606
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	2	4	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	44	50	59
Bezrobocie	601	668	632
Niepełnosprawność	54	68	80
Długotrwała lub ciężka choroba	40	88	92
Przemoc w rodzinie	11	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietność	44	50	59
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	52	53	21
Brak umiejętności w przystosowaniu się do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczą	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0
Alkoholizm lub narkomania	4	7	5
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	2	4	2
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: dane statystyczne MGOPS w Białej Piskiej.

Tab. Powody, dla których przyznano świadczenia z MOPS w Orzyszu.

Powody przyznania pomocy	Ilość rodzin 2009r.	Ilość rodzin 2010r.	Ilość rodzin 2011r.
Ubóstwo	394	403	434
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	3	0	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	9	7	12
Bezrobocie	412	427	451
Niepełnosprawność	110	100	119
Długotrwała lub ciężka choroba	77	94	77
Przemoc w rodzinie	8	3	3
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietność	9	7	12
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	91	88	90
Brak umiejętności w przystosowaniu się do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wych.	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0
Alkoholizm lub narkomania	17	17	10
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	7	9	1
Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: dane statystyczne MOPS w Orzyszu.

Tab. Powody, dla których przyznano świadczenia z MGOPS w Ruciane Nida.

Powody przyznania pomocy	Ilość rodzin 2009r.	Ilość rodzin 2010r.	Ilość rodzin 2011r.
Ubóstwo	0	0	0
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	1	2	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	1	3	2
Bezrobocie	222	220	197
Niepełnosprawność	35	34	23
Długotrwała lub ciężka choroba	60	63	55
Przemoc w rodzinie	0	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietność	1	3	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	37	30	27
Brak umiejętności w przystosowaniu się do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wych.	2	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0
Alkoholizm lub narkomania	0	0	0
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	3	1	1
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: dane statystyczne MGOPS w Ruciane Nida.

Dane uzyskane z powyższych tabel, jednoznacznie wskazują przyczynę korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej jest nią niewątpliwie bezrobocie oraz bezradność wynikająca z braku zatrudnienia. Z analizy tabel wynika również, iż kolejnym problemem w powiecie piskim jest przemoc w rodzinie oraz alkoholizm, ubóstwo. Sytuacja ta prowadzi do pogłębiania się konfliktów w rodzinie oraz szerzenia się patologii, to natomiast prowadzi do cyklu przemocy, który nie pozostaje przerwany.

Dane, które otrzymaliśmy z Komendy Powiatowej Policji w Piszcu wskazują na występowanie wielu sytuacji kryzysowych w rodzinach związanych ze stosowaniem przemocy. Poniższa tabela przedstawia liczbę interwencji kryzysowych w latach 2009-2011 r.

Tab. Dane statystyczne Komendy Powiatowej Policji w Piszcu dot. sytuacji kryzysowych, które miały miejsce w środowiskach domowych w latach 2009-2011 r.

rok	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych	Liczba interwencji z "Niebieską kartą"	Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	Liczba postępowań z art. 207 kk w ramach "NK"	
				wszczęte	zakończone
2009 r.	1255	223	380	41	37
2010 r.	1140	277	454	37	33
2011 r.	1228	283	394	38	43

Źródło: dane statystyczne Komendy Powiatowej Policji w Piszcu w Piszcu

Tab. Dane statystyczne Sądu Rejonowego w Piszu dotyczące wydanych postanowień:

Wydane postanowienia	Rok 2009 - liczba	Rok 2010 - liczba	Rok 2011 - liczba
1/ustanowienie rodzin zastępczych	a) spokrewnionych- 11 b) niespokrewnionych- 7	a) spokrewnionych- 9 b) niespokrewnionych- 2	a) spokrewnionych- 6 b) niespokrewnionych- 4
2 /umieszczenie dzieci w MOW	2	12	17
3/umieszczeniu dzieci w MOS	2	1	4
4 /umieszczeniu dzieci w placówkach opiekuńczo wychowawczych	4	2	1
5/ ograniczeniu władzy rodzicielskiej przez nadzór kuratora	36	19	45
6/umieszczeniu dziecka w rodzinnym domu dziecka	0	0	0
7/umieszczeniu dziecka w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	0
8/umieszczeniu w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	0	0	0
9/umieszczenie w schronisku dla nieletnich	0	0	2
10/umieszczeniu w zakładzie poprawczym	0	0	1
11/umieszczeniu w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym	0	0	0
12/umieszczeniu w specjalnym ośrodku wychowawczym	0	0	0

Źródło: dane statystyczne Sądu Rejonowego w Pisz

Każde zgłoszenie przemocy w rodzinie jest udokumentowane i może służyć do wszczęcia postępowania oraz być wykorzystane jako dowód procesowy. Procedura "Niebieskiej Karty" służy nie tylko rozpoznaniu przemocy oraz rejestracji przebiegu zdarzenia, ale ma na celu zaplanowanie pomocy w rozwiązaniu zaistniałej konfliktowej sytuacji. Jak wynika z danych przedstawionych nam przez Komendę Powiatową Policji, wzrasta liczba przeprowadzanych interwencji Policji podczas których wszczęto procedurę "Niebieskiej Karty", liczba przeprowadzonych interwencji jest bardzo wysoka i stanowi to bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia dzieci przebywających w rodzinach dotkniętych przemocą. W takiej sytuacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami, pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo zabrać dziecko z rodziny i umieścić je w innej nie zamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Decyzję w tej sprawie pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką.

IV. RODZINNA I INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE PISKIM

Dziecku, które z różnych przyczyn nie może wychowywać się w swojej naturalnej rodzinie, powiat zapewnia opiekę w pieczy zastępczej, która zapewnia:

1) realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe- dążenia do przysposobienia dziecka,

2) przygotowanie dziecka do:

- a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
- b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
- c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczenia straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
- d) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-edukacyjnych.

Pieczka zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Przez **rodzinną pieczę zastępczą** rozumie się :

1. rodziny zastępcze:

- spokrewnione,
- niezawodowe,
- zawodowe, w tym: zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne.

2. Rodzinne dom dziecka

Rodziny zastępcze spokrewnione mogą utworzyć małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodziny zastępcze niezawodowe oraz zawodowe mogą utworzyć małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, nie będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodzina zastępcza zawodowa, to rodziny, które funkcjonuje na podstawie podpisanej umowy ze starostą i pobierają wynagrodzenie. Rodziny zawodowe dzielą się na:

- **specjalistyczne** (w której umieszcza się dzieci niedostosowane społecznie albo dzieci z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji) oraz
- **rodziny o charakterze pogotowia rodzinnego** (w której umieszcza się dzieci na pobyt okresowy, do czasu unormowania ich sytuacji życiowej, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy, w szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub zakończenia postępowania sądowego).

Rodzinna piecz zastępcza jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem. W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym wyjściem jest zapewnienie mu opieki rodzinnej w rodzinie zastępczej: spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej lub rodzinnym domu dziecka. Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia - nie dłużej niż do 25 roku życia, ale również, w wyniku zmiany sytuacji prawnej (przywrócenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej), może ustać potrzeba sprawowania dalszej pieczy zastępczej. Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzję o utworzeniu rodziny zastępczej, muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad dzieckiem, brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

Jeśli rodzice biologiczni nie mogą wypełniać wobec swego dziecka funkcji opiekuńczo-wychowawczych, oznacza to, że zostali trwale lub czasowo pozbawieni władzy rodzicielskiej albo władza ta została im ograniczona lub zawieszona. Najczęściej do rodziny zastępczej trafiają dzieci rodziców o ograniczonej i zawieszanej władzy rodzicielskiej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piszku powołane zostało Uchwałą nr IV/16/99 Rady Powiatu w Piszku z dnia 21 stycznia 1999 r. Od dnia podpisania Uchwały jednostka realizuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, takie jak m.in. organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych dzieci, przyznawanie pomocy na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze, pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze.

Z lat ubiegłych, wynika, iż na terenie naszego powiatu większość rodzin zastępczych stanowiły i stanowią spokrewnione rodziny zastępcze, tj. rodziny w których opiekunami dzieci są dziadkowie, wujostwo bądź rodzeństwo, następnie rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem i rodziny zawodowe. Od dnia 01. 01. 2012 r. w związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziną zastępczą spokrewnioną zostaną jedynie dziadkowie lub rodzeństwo dziecka. Natomiast rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem stają się rodzinami zastępczymi niezawodowymi.

Stan pieczy zastępczej w Powiecie Piskim w latach 2009 – 2011 r.

Tab. Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie piskim w 2009 r.

Stan na dzień		Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem	Rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, w tym:			Razem
				wielodzietne	specjalistyczne	Pogotowie rodzinne	
31.12.2009r.	Liczba rodzin zastępczych	66	8	3	-	-	77
	Liczba dzieci w nich przebywających	91	15	21	-	-	127

Źródło: dane statystyczne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piszku

Tab. Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie piskim w 2010 r.

Stan na dzień 31.12.2010r.		Rodziny Zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem	Rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem , w tym:			Razem
				wielodzietne	specjalistyczne	Pogotowie rodzinne	
	Liczba rodzin zastępczych	54	7	3	-	-	
	Liczba dzieci w nich przebywających	74	13	15	-	-	102

Źródło: dane statystyczne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz

Tab. Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie piskim w 2011r.

Stan na dzień 31.12.2011r.		Rodziny Zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem	Rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem ,w tym:			Razem
				wielodzietne	specjalistyczne	Pogotowie rodzinne	
	Liczba rodzin zastępczych	60	6	4	-	-	
	Liczba dzieci w nich przebywających	82	12	21	-	-	115

Źródło: dane statystyczne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz

Liczba dzieci, które wróciły do rodziców biologicznych

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Liczba dzieci, które wróciły do rodziców biologicznych		1	0
Liczba dzieci, które trafiły do rodzin adopcyjnych	1	0	0

Źródło: dane statystyczne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz

Instytucjonalna piecza zastępcza

Zgodnie z ustawą o wspieraniu o rodziny i systemie pieczy zastępczej instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej** (gdzie organem prowadzącym placówkę jest powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania ;
- 2) **regionalne placówki opiekuńczo-wychowawcze** (gdzie organem prowadzącym placówkę jest samorząd województwa lub podmiot, któremu samorząd województwa lub podmiot, któremu samorząd województwa zlecił realizację tego zadania),
- 3) **interwencyjny ośrodek preadopcyjny** (gdzie organem prowadzącym ośrodek jest samorząd województwa lub podmiot, któremu samorząd województwa zlecił realizację zadania.

Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności, wyróżnia się placówki opiekuńczo-wychowawcze następującego typu:

- 1) socjalizacyjnego,
- 2) interwencyjnego,
- 3) specjalistyczno-terapeutycznego,
- 4) rodzinnego.

Do zadań placówki opiekuńczo-wychowawczej należy:

- 1) zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokojenie jego niezbędnych potrzeb, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych;
- 2) realizacja przygotowanego we współpracy z asystentem rodziny planu pomocy dziecku;
- 3) umożliwienie kontaktów dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowił inaczej;
- 4) podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny;

- 5) zapewnienie dziecku dostępu do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- 6) objęcie dziecka działaniami terapeutycznymi;
- 7) zapewnienie dziecku korzystania z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Zgodnie z art. 95 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej **w placówce opiekuńczo-wychowawczej** typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego **są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia**, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. **Umieszczanie dziecka powyżej 10 roku życia** w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego **jest możliwe w wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan jego zdrowia lub dotyczy to rodzeństwa.**

Na terenie Powiatu Piskiego nie funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza w związku z tym dzieci z naszego powiatu umieszczane są w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów.

Dzieci z terenu powiatu piskiego przebywające na dzień 31.12.2009 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innego powiatu.

Lp.	Nazwa placówki	Powiat	Województwo	Liczba dzieci
1.	Dom Św. Faustyny "Nie lękajcie się" w Gołdapi	Gołdapski	Warmińsko-mazurski	7
2.	Dom Dziecka w Zambrowie	Zambrowski	Podlaskie	3
3.	Dom Św. Faustyny "Pomocna Dłoń" w Elku.	Elcki	Warmińsko -mazurskie	4
			Razem	14 dzieci

Zródło: dane statystyczne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisku

W zakresie umieszczenia w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w 2009 r. wpłynęło 1 postanowienie Sądu Rejonowego w Piszku dotyczących umieszczenia 4 dzieci. Dzieci zostały umieszczone w Domu Św. Faustyny "Pomocna Dłoń" w Ełku. W 2009 r. jedno dziecko przebywające w placówce opiekuńczo - wychowawczej zostało umieszczone w rodzinie zastępczej.

Dzieci z terenu powiatu piskiego przebywające na dzień 31. 12. 2010 r. w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie innego powiatu.

Lp.	Nazwa placówki	Powiat	Województwo	Liczba dzieci
1.	Dom Św. Faustyny "Nie lękajcie się" w Gołdapi	Gołdapski	Warmińsko-mazurskie	5
2.	Dom dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie	Mrągowski	Warmińsko-mazurskie	1
3.	Dom Św. Faustyny "Pomocna Dłoń" w Ełku	Ełcki	Warmińsko-mazurskie	4
			Razem	10

Źródło: dane statystyczne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piszku

W zakresie umieszczania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2010 r. wpłynęło 2 postanowienia Sądu Rejonowego w Piszku dotyczących umieszczenia 3 dzieci. 1 postanowienie zostało wykonane i dziecko zostało umieszczone w Domu dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie. 1 postanowienie Sądu w zakresie umieszczenia 2 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej zostało uchylone przez Sąd i dzieci pozostały w domu rodzinnym.

Dzieci z terenu powiatu piskiego przebywające na dzień 31. 12. 2011 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innego powiatu

Lp.	Nazwa placówki	Powiat	Województwo	Liczba dzieci
1.	Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Zambrowie	Zambrowski	Podlaskie	2
2.	Dom dla Dzieci Towarzystwa "Nasz Dom" w Mragowie	Mragowski	Warmińsko-mazurskie	1
3.	Dom Św. Faustyny - Pomocna Dłoń Caritas Diecezji Ełckiej	Ełcki	Warmińsko-mazurskie	4
4.	Dom Św. Faustyny - Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej w Gołdapi	Gołdapski	Warmińsko-mazurskie	5
			RAZEM	12

Źródło: dane statystyczne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych w okresie 4 lat od dnia wejścia jej w życie, tj. od dnia 1 stycznia 2012 r., mogą być umieszczone dzieci powyżej 7 roku życia. (przebywać w tych placówkach będą mogły w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2019 r.) Po upływie tego okresu w placówkach będą mogły przebywać jedynie dzieci powyżej 10 roku życia. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku będzie możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, szczególnie, gdy przemawiać za tym będzie stan ich zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa. W związku z powyższym zasadny jest rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, która będzie mogła być sprawowana wobec młodszych dzieci w przypadku niemożności zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców.

V. INFRASTRUKTURA POWIATU PISKIEGO W ZAKRESIE POMOCY RODZINIE

- wg stanu na dzień 31. 12. 2011 r.

Na terenie powiatu piskiego wykorzystywane są różnorodne formy wspierające dziecko i rodzinę w różnych aspektach, począwszy od pomocy w środowisku lokalnym świadczonej przez samorządy gminne, organizacje pozarządowe i inne instytucje wspierające rodzinę i młodzież, różne formy rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych, poprzez formy samopomocy na szczeblu powiatowym, aż do rodzinnej opieki zastępczej, czyli rodzin zastępczych .

Na terenie powiatu piskiego funkcjonują:

1. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pisz
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu
3. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej
4. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ruciane Nida
5. Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pisz
6. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Łupkach
7. Poradnia Rodzinna przy parafii Św. Andrzeja Boboli w Białej Piskiej
8. Poradnia Rodzinna przy Parafii Matki Bożej Miłosierdzia Ostrobramskiej w Pisz
9. Specjalistyczna Poradnia Rodzinna funkcjonująca przy PCPR w Pisz
10. Stacja Opieki "Caritas" w Białej Piskiej
11. Parafialny Zespół Caritas przy Parafii Św. Jana Chrzciciela w Pisz
12. Ośrodek "Caritas" Diecezji Ełckiej w Orzyszu
13. Ośrodek Interwencji Kryzysowej funkcjonujący przy PCPR w Pisz
14. Ośrodek Wsparcia - Środowiskowy Dom Samopomocy w Ukie
15. Dom Pomocy Społecznej - Ewangelicki Dom Opieki" BETEZDA" w Ukie
16. Punkt Konsultacyjny dla Rodzin z Problemem Alkoholowym w Białej Piskiej
17. Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemami Alkoholowymi w Orzyszu
18. Ośrodek Profilaktyki i Terapii w Pisz

19. Punkt Konsultacyjny Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy Punkcie Konsultacyjnym Dla Osób z Problemami Alkoholowymi w Orzyszu
20. Punkt Konsultacyjny Dla Osób Doznających Przemocy w Piszcu
21. Młodzieżowy Punkt Konsultacji i Terapii w Piszcu
22. Środowiskowa Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza w Orzyszu
23. Świetlica Socjoterapeutyczna działająca przy PCPR w Piszcu
24. Świetlica Wychowawczo-Terapeutyczna "Smerfy" przy OPiT w Piszcu.
25. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Piszcu
26. Mieszkanie Chronione działające przy PCPR w Piszcu
27. Stowarzyszenie Klubu Abstynentów "SYRIUSZ" w Piszcu
28. Stowarzyszenie Rodzin Osób Niepełnosprawnych "Nadzieja", w Piszcu
29. Stowarzyszenie "Przymierze-Ziemia Piska"

Podjęmowane działania na rzecz rodziny powinny być zróżnicowane w zależności od natężenia problemów występujących na danym terenie, należy bowiem pamiętać, że innych form wspierania oczekują rodziny z niewydolnością wychowawczą.

W tym celu zasadne jest wykorzystanie istniejącej infrastruktury w podejmowaniu działań pomocowych i wspierających rodziną oraz instytucjonalną pieczę zastępczą.

VI. CELE PROGRAMU

Celem strategicznym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Piskim na lata 2012-2014 jest: Poprawa warunków sprawowania opieki nad dzieckiem.

Cel I

Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych

Kierunki działań:

1. Upowszechnianie pozytywnego wzorca rodziny.
2. Prowadzenie naboru oraz organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej .
3. Przeprowadzenie badań psychologicznych, pedagogicznych oraz analiza sytuacji rodzinnej, osobistej i majątkowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Cel II

Zapewnienie wsparcia rodzinom zastępczym

Kierunki działań:

1. Rozwój wsparcia dla rodzin zastępczych, napotykaających na problemy opiekuńczo-wychowawcze min.:
 - organizowanie pomocy psychologicznej dla dzieci będących w sytuacji kryzysu emocjonalnego,
 - upowszechnienie wiedzy psychologicznej wśród rodziców z zakresu problematyki: trudności wieku dojrzewania, przyczyn zaburzeń agresywnych u dzieci, sposoby rozwiązywania konfliktów pomiędzy rodzicami i nastolatkami itp. .
2. Prowadzenie grup wsparcia.
3. Tworzenie rodzin pomocowych.
4. Organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki , w szczególności z powodów zdrowotnych, losowych lub zaplanowanego wypoczynku.

Cel III

Zapewnienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej stabilnego środowiska opiekuńczego

Kierunki działań:

1. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców, poprzez rozwój zastępczej opieki rodzinnej.
2. Zapewnienie finansowania rodzin zastępczych , rodzinnych domów dziecka
3. Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa
4. Współpraca z sądami i organami pomocniczymi. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej informuje co najmniej raz na 6 miesięcy właściwy sąd o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz sytuacji rodziny dziecka.

VII. DZIAŁANIA

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej będzie opierał się na działaniach zmierzających do zaspokojenia potrzeb dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i stworzenia warunków prawidłowego rozwoju i wychowania. Realizacja tych zadań wymaga zaangażowania i wielostronnego spojrzenia przedstawicieli różnych środowisk.

Aby system mógł funkcjonować prawidłowo konieczne jest:

- ograniczenie liczby dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- tworzenie środowisk wychowawczych przyjaznych dziecku,
- tworzenie systemu gwarantującego lepszy dobór rodzin zastępczych - do rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka będą miały szansę trafić dzieci, które nie mają możliwości znalezienia opieki wśród krewnych,
- zapobieganie i przeciwdziałanie problemom rodziny,
- rozwijanie środowiskowych form wsparcia rodziny w jej funkcjach opiekuńczo-wychowawczych (m.in. grupy wsparcia)
- zapewnienie specjalistycznej pomocy.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie piskim jest wyznaczona przez Starostę Piskiego zarządzeniem Nr 63/2011 z dnia 21 grudnia 2011 r. jednostka organizacyjna powiatu tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piszu. W centrum tworzy się zespół ds. Pieczy Zastępczej.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy:

- 1) Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie za świadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo- wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo- wychowawczej typu rodzinnego;
- 5) Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 6) Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- 7) Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 8) Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami

oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;

9) Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

10) Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;

11) Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;

12) Prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;

13) Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

14) Zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;

15) Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

16) Organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

17) Przedstawienie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy.

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

Każda rodzina zastępcza zostanie objęta opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który będzie pracownikiem zatrudnionym przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, tj. Powiatowe centrum Pomocy Rodzinie w Piszcu.

Koordynator będzie miał obowiązek stałego doskonalenia swoich kwalifikacji. Praca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może prowadzić postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat.

Koordynator może mieć pod opieką łącznie nie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka.

Zgodnie z art. 233 ust. 1 w/w ustawy w okresie 3 lat od dnia wejście w życie niniejszej ustawy, **rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka** nieposiadające przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy **co najmniej 3- letniego doświadczenia jako rodzina zastępcza**, obejmuje się **opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej**.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej będzie należało w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowywanie , we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, **planu pomocy dziecku**;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci , w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną , w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej będzie uczestniczył przy opracowaniu przez asystenta rodziny zatrudnionego przez gminę **planu pracy z rodziną dziecka**, które zostało umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Plan będzie skoordynowany z planem pomocy dziecku, które zostało umieszczone w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie, **po zasięgnięciu opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, może wytoczyć na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych.**

N podstawie art. 38 ust. 1 w/w ustawy **organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka w konsultacji w szczególności z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz asystentem rodziny pracującym z rodziną dziecka.**

VIII. Limit rodzin zastępczych:

w 2012 r. - utworzone zostanie 5 rodzin zastępczych zawodowych.

w 2013 r. - utworzone zostaną 3 rodziny zastępcze zawodowe.

w 2014 r. - utworzona zostaną 3 rodziny zastępcze zawodowe.

IX. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Na lata 2012-2014 r.

Nr.	Zadanie	Działania
1.	Przygotowywanie warunków do rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej	1. Organizacja rodzinnej pieczy zastępczej 2. Powołanie Zespołu ds. pieczy zastępczej 3. Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej 4. Stałe prowadzenie kampanii promujących rodzicielstwo zastępcze -ogłoszenia o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych oraz rozprowadzanie plakatów i ulotek -zamieszczanie informacji w prasie lokalnej -zamieszczanie informacji na stronie internetowej
2.	Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej z uwzględnieniem limitów zawodowych rodzin zastępczych	1. Nabór, szkolenie i kwalifikowanie kandydatów na rodziny zastępcze 2. Pozyskiwanie rodzin zastępczych i kierowanie do nich dzieci. 3. Określenie corocznego limitu wzrostu rodzin zastępczych zawodowych
3.	Współpraca ze środowiskiem lokalnym	1. Współpraca z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej: -koordynator rodzinnej pieczy zastępczej będzie uczestniczył przy opracowaniu przez asystenta rodziny zatrudnionego przez gminę planu pracy z rodziną dziecka, które zostało umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Plan będzie skoordynowany z planem pomocy dziecku, które zostało umieszczone w pieczy zastępczej. *w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinny domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej będzie ponosić koszty odpowiednio w wysokości: a) 10%- wydatków na opiekę i wychowanie dziecka

		<p>– w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej</p> <p>b) 30%- wydatków na opiekę i wychowanie dziecka</p> <p>– w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej</p> <p>c) 50%- wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.</p> <p>*w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej będzie ponosić koszty odpowiednio w wysokości:</p> <p>a) 10%- wydatków na opiekę i wychowanie dziecka</p> <p>– w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej</p> <p>b) 30%- wydatków na opiekę i wychowanie dziecka</p> <p>– w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej</p> <p>c) 50%- wydatków na opiekę i wychowanie dziecka</p> <p>– w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.</p> <p>średnich miesięcznych wydatków na utrzymanie dziecka albo środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz środków finansowych na bieżące funkcjonowanie placówki.</p> <p>2. Współpraca z sądami :</p> <p>3. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej informuje co najmniej raz na 6 miesięcy właściwy sąd o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej , w przypadku dzieci do lat 3 ocena sytuacji nie rzadziej niż co 3 miesiące.</p>
4.	<p>Objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną wszystkich rodzin zastępczych oraz rodzinnego domu dziecka i dzieci w nich umieszczonych.</p>	<p>1. Priorytetowy dostęp rodzin zastępczych do specjalistycznego poradnictwa.</p> <p>2. Organizowanie dla rodzin zastępczych grup wsparcia.</p> <p>3. Organizowanie dla rodzin zastępczych szkoleń</p>

5.	Zapewnienia pomocy prawnej	Zapewnienia pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.
6.	Szkolenia i poradnictwo dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka	<p>1. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka</p> <p>2. Zapewnienie poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego</p>
7.	Finansowanie świadczeń pieniężnych	<p>1. Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych, placówkach, na jego terenie lub na terenie innego powiatu.</p> <p>2. Finansowanie pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka lub placówki opiekuńczo-wychowawcze.</p>
8.	Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	<p>1. Dokonywanie przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej i dokonywanie oceny rodziny zastępczej (w przypadku dzieci poniżej 3 roku życia co 3 miesiące, w przypadku dzieci starszych co 6 miesięcy).</p> <p>–ustalanie aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka.</p> <p>–modyfikowanie planu pomocy dziecku.</p> <p>–monitorowanie procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie.</p> <p>–ocena stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb</p> <p>–ocena zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej</p> <p>–Informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej</p>

10. Monitoring

Powiatowy Program rozwoju pieczy zastępczej określa perspektywy polityki prorodzinnej Powiatu Piskiego w okresie od 2012-2014.

Monitoring programu będzie miała na celu pomiar postępu, systematyczne kontrolowanie czy wszystkie zaplanowane czynności przebiegają zgodnie z planem na każdym etapie realizacji projektu. Nadzór nad realizacją celów założonych w Powiatowym Programie pieczy zastępczej będzie należał do organizatora pieczy zastępczej. Ocena realizacji programu będzie się odbywać corocznie na podstawie sprawozdań przekładanych Radzie Powiatu w Pieszku. Skuteczna realizacja niniejszego programu będzie uzależniona od koordynacji działań i współpracy, zaangażowania kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych rodzin zastępczych.

11. Ewaluacja

Ewaluacja programu będzie przebiegała poprzez zbieranie, analizę i interpretację danych. W ramach ewaluacji sprawdzone zostaną realizowane działania w projekcie oraz czy został osiągnięty cel główny.

Wskaźnikami osiągnięcia celu głównego będą :

1. Analiza porównawczą liczby nowoutworzonych rodzin zastępczych zawodowych w danych roku.
2. Analiza porównawczą liczby dzieci umieszczonych w różnych formach rodzinnej pieczy zastępczej.
3. Analiza porównawczą liczby dzieci opuszczających w danym roku różne formy rodzinnej pieczy zastępczej i powracających do rodziny naturalnej.

Uzyskane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju jego działań.

11. Zakończenie

Przedstawiony program Rozwoju Pieczy zastępczej został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piszku koncentrują się na rozwoju pieczy zastępczej i korzystnej ekonomicznie formy opieki zastępczej ponieważ rodzinne warunki opieki niewątpliwie stanowią środowisko bardziej przyjazne dziecku niż placówki opiekuńczo-wychowawcze. Niższe są również koszty utrzymania dziecka w rodzinach zastępczych niż w instytucjonalnych formach opieki.

Zastępcze rodzinne formy opieki nad dzieckiem są najlepszym rozwiązaniem w sytuacji, kiedy dziecko pozbawione jest możliwości wzrastania i rozwoju w rodzinie naturalnej. Zapewnienie dziecku właściwego kontaktu emocjonalnego oraz warunki wychowania i opieki są o wiele korzystniejsze niż w przypadku dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Rodziny zastępcze zapewniają bowiem w sposób właściwy potrzeby emocjonalne dzieci tj. potrzeba miłości, poczucia bezpieczeństwa, akceptacji, uznania. Ponadto wychowanie w warunkach rodzinnych daje dzieciom pozbawionym opieki przez rodzinę naturalną możliwość wszechstronnego przygotowania się do samodzielnego i odpowiedzialnego życia.

Na podstawie art. 4 w/w ustawy **stosując ustawę, należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do wychowywania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną-do opieki w wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka.**

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej popularyzuje konieczność tworzenia zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych. Potrzeby w tym zakresie są duże, ponieważ problem pozostawiania dzieci bez opieki wciąż istnieje.

W naszych działaniach na rzecz rodzicielstwa zastępczego szczególny nacisk zostanie położony na:

- promowanie zastępczych form opieki rodzinnej,
- pozyskiwanie kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki poprzez tworzenie i rozwój infrastruktury rodzin zastępczych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem oraz zapewnienia kompleksowego wsparcia w ich funkcjonowaniu .

Skuteczna praca z dziećmi kierowanymi do rodzinnej pieczy zastępczej oraz skuteczna praca z rodzinami zastępczymi mająca na celu zapewnienie dziecku solidnej opieki i wychowania w rodzinie zastępczej oraz umożliwienie mu jak najszybszego powrotu do rodziny naturalnej, wymaga zaangażowania i dużej odpowiedzialności ze strony osób otrzymujących wsparcie jak również ze strony wielu instytucji : samorządów władz lokalnych, sądów, gmin i ośrodków pomocy społecznej działających na terenie powiatu, poradnictwa rodzinnego itp. Tylko przy pełnej współpracy w/w instytucji realizacja programu może być pełna i efektywna. Niniejszy Program jest dokumentem otwartym i może podlegać okresowej weryfikacji i modyfikacji.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU**
Andrzej Kurzątkowski